

DOI: <https://doi.org/10.35774/econa2023.04.245> JEL classification: D21, L19, Q21
UDC: 338.2:504.75

Дмитро ВОВЧУК

аспірант,
кафедра міжнародного туризму і готельного бізнесу,
Західноукраїнський національний університет, Україна
E-mail: dvovch12@gmail.com
ORCID ID: 0009-0006-0392-6951

НИЗЬКОВУГЛЕЦЕВИЙ РОЗВИТОК ЯК СТРАТЕГІЧНИЙ ПІДХІД ДО ПОЗИЦІОНУВАННЯ ПІДПРИЄМСТВА НА РИНКУ

АНОТАЦІЯ

Вступ. Застосування заходів щодо попередження зміни клімату зумовлює формування нових векторів стратегічного розвитку підприємств. Актуальним питанням є інтеграція вуглецевої нейтральності у систему стратегічного управління підприємства.

Мета. Стаття присвячена дослідженню стратегічного підходу до позиціонування підприємства на ринку в умовах його низьковуглецевого розвитку.

Метод (методологія). Для проведення дослідження застосовувались такі методи: аналізу, синтезу для розгляду регуляторних заходів з переходу до вуглецевої нейтральності в Україні та Європейському Союзі; дедукції, індукції для з'ясування ринкових механізмів скорочення викидів парникових газів; гносеологічний підхід для визначення структури формування низьковуглецевих ринків; метод діалектичного пізнання для побудови ланцюга формування усвідомленого споживання.

Результати. У статті розглянуто регуляторні заходи з переходу до вуглецевої нейтральності в Україні та Європейському Союзі. З'ясовано ринкові механізми скорочення викидів парникових газів. Встановлено необхідність застосування стратегічного підходу до позиціонування підприємства на засадах низьковуглецевого розвитку у контексті розбудови добровільних вуглецевих ринків. Представлено структуру формування низьковуглецевих ринків, що передбачає перехід до низьковуглецевого розвитку підприємства як стратегічного підходу до його позиціонування на ринку. Визначено, що забезпечення низьковуглецевого розвитку підприємств передбачає взаємодію усіх учасників на ринку у напрямі розробки, виробництва і споживання низьковуглецевих товарів і послуг. Побудовано ланцюг формування усвідомленого споживання, плацдармом якого є формування спільних цінностей між споживачами і підприємствами, що полягають у виробництві і споживанні екологічно дружніх та вуглецево-нейтральних продуктів і послуг. Перспективи дослідження полягають у визначенні складових переходу підприємства до низьковуглецевого розвитку.

Ключові слова: стратегія низьковуглецевого розвитку; низьковуглецева економіка; зміна клімату; сталий розвиток; декарбонізація підприємств; вуглецева нейтральність; низьковуглецеві технології.

Вступ

Необхідність забезпечення сталого розвитку соціально-економічних, правових і

культурних процесів свідчить про комплексний характер трансформації суспільної свідомості у напрямі утвердження засад збалансованого і раціонального використання природних

© Дмитро Вовчук, 2023

Отримано: 02.11.2023 р.

Рекомендовано до друку: 23.11.2023 р.

Опубліковано: 06.12.2023 р.

Ця стаття розповсюджується на умовах ліцензії Creative Commons Attribution-NonCommercial 4.0, яка дозволяє необмежене повторне використання, розповсюдження та відтворення на будь-якому носії, за умови правильного цитування оригінальної роботи.

Як цитувати: Вовчук Д. Низьковуглецевий розвиток як стратегічний підхід до позиціонування підприємства на ринку. *Економічний аналіз*. 2023. Том 33. № 4. С. 245-252. DOI: <https://doi.org/10.35774/econa2023.04.245>

ресурсів. На рівні підприємства така трансформація відбувається через розробку і впровадження програм сталого розвитку. В умовах зміни клімату невід'ємною складовою програм є реалізація заходів з низьковуглецевого розвитку підприємства.

У цьому контексті, наскрізну роль у переході до низьковуглецевої економіки мають утвердження кліматичного лідерства підприємств, усвідомлене споживання, впровадження еко-інновацій. Це, у свою чергу, зумовлює необхідність трансформації стратегії позиціонування підприємств на ринку у напрямі впровадження низьковуглецевих технологій.

Теоретичні і практичні засади сталого розвитку підприємств, прийняття екологічних рішень, впровадження екологічного менеджменту є предметом досліджень таких вітчизняних і зарубіжних вчених як Ареф'єва О. [1], Араф'єв С. [1], Брич В. [2; 3], Борисяк О. [2; 3], Данько Ю. [4], Квілінські А. (Kwilinski A.) [5; 6], Квілінські О. (Kwilinski O.), Люльов О. [6], Пімоненко Т. [6], Воловець Т. (Wołowiec T.) [5], Шевченко Т. [4] та ін. У розрізі розгляду забезпечення балансу між економічним розвитком і антропологічним впливом на довкілля за рахунок переходу до низьковуглецевого розвитку підприємств заслуговує на увагу положення про досягнення "ефекту декаплінгу, що відображає здатність економіки зростати без збільшення навантаження на навколишнє середовище" [7, с. 4; 8]. Особливе значення має розробка інструментів з інтеграції низьковуглецевих технологій у систему стратегічного управління підприємством. Відповідно до цього, потребує продовження наукових розвідок з дослідження низьковуглецевого розвитку у стратегічному розрізі функціонування підприємства та утвердження його конкурентоспроможності.

Мета та завдання статті

Метою є дослідження стратегічного підходу до позиціонування підприємства на ринку в умовах його низьковуглецевого розвитку. Для досягнення мети поставлено такі завдання: визначити ринкові механізми скорочення викидів парникових газів; представити структуру формування низьковуглецевих

ринків, що передбачає перехід до низьковуглецевого розвитку підприємства як стратегічного підходу до його позиціонування на ринку; побудувати ланцюг формування усвідомленого споживання.

Виклад основного матеріалу дослідження

У контексті повоєнної відбудови України, особливе значення для залучення іноземних інвестицій має низьковуглецевий розвиток вітчизняних підприємств шляхом усвідомленого споживання. Зокрема, у розрізі розгляду цього аспекту екологічними ризиками можуть бути такі, як: "ризик максимального використання природних ресурсів, що зменшують вуглецевий слід, на післявоєнну відбудову, знищення природних територій; ризик збільшення викидів вуглецю у процесі виробництва будівельних матеріалів" [9] та ін.

Відповідно до Проєкту Плану відновлення України, розробленого у 2022 році "стратегічна ціль повоєнного відновлення є чисте та безпечне довкілля, що передбачає такі напрями: інтеграція кліматичних цілей в усі сектори економіки та суспільного життя; зменшення та запобігання промислового забруднення та запровадження принципу "забруднювач платить"; ефективне управління відходами; збалансоване використання природних ресурсів та забезпечення їх належної якості; досягнення європейських стандартів державного управління у галузі охорони довкілля" [10, с. 5]. Серед напрямів реалізації "Стратегії низьковуглецевого розвитку України до 2050 року" є розробка і впровадження заходів щодо вдосконалення поводження з відходами. Зокрема, "Політика у цій сфері спрямована на створення передумов для збільшення частки утилізації твердих побутових відходів, їх максимального повторного введення у господарських обіг як вторинних ресурсів. Зменшення утворення відходів безпосередньо в джерелі їх утворення одночасно призводить до зменшення викидів парникових газів як від захоронення відходів, так і при виробництві продукції і транспортування твердих побутових відходів" [11, с. 60].

"Стратегія низьковуглецевого розвитку України до 2050 року" виконує роль

“інструменту державного управління і формування кліматично відповідальної поведінки бізнесу та громадян” [11]. У табл. 1. представлено пропозиції у Стратегії щодо запровадження ринкових механізмів скорочення викидів парникових газів (ПГ).

Таблиця 1. Види ринкових механізмів скорочення викидів парникових газів

№	Назва політики/заходу	Опис політики/заходу
1	Запровадження системи торгівлі квотами на викиди парникових газів	Політика із запровадження ринкового механізму скорочення викидів парникових газів передбачає на першому етапі впровадження системи моніторингу, звітності та верифікації викидів парникових газів на рівні установок, а на другому етапі - встановлення системи торгівлі квотами на викиди парникових газів
2	Вдосконалення системи оподаткування викидів парникових газів і цільового використання отриманих коштів	Розробка та реалізація нових фіскальних інструментів скорочення викидів парникових газів, а також осучаснення системи оподаткування викидів вуглецю або споживання енергії з викопного палива

Джерело: [11, с. 53].

У проєкті розпорядження Кабінету Міністрів України “Про схвалення плану заходів з реалізації Оновленого Національного визначеного внеску України до Паризької угоди на період до 2030 року” [12] серед заходів виокремлено зменшення негативного впливу відходів на зміну клімату та реалізація Національного плану скорочення викидів від великих спалювальних установок.

Пріоритетність низьковуглецевого розвитку, циркулярного використання ресурсів, здорового та безпечного харчування є серед цілей Європейського Союзу. Серед сфер застосування положень Європейської Зеленої Угоди є технологічна модернізація промисловості, що включає “використання кліматично нейтральної та придатної до утилізації продукції для створення чистої та безвідходної економіки” [13, с. 4]. Серед Пакету законодавчих ініціатив “Fit for 55” розроблено пакет “Система торгівлі викидами Європейського Союзу (EU ETS)”, що “обмежує викиди від тисяч установок в енергетичному секторі та виробничих галузях, які повинні купувати права на викиди CO₂. У 2021 році на ринку EU ETS торгувались права на викиди близько 40% від викидів парникових газів у Європі” [13, с. 8]. “Метою створення ринку EU ETS є забезпечення переходу від виробництва енергії на основі традиційних видів палива і транспорту та промисловості, що забруднюють довкілля, до нульового балансу викидів

вуглецю в майбутньому. Для цього компанії отримують (під час безплатного розподілу) або купують (на аукціоні) квоти на викиди, якими вони можуть торгувати одна з іншою” [13, с. 8].

“Новий план дій з економіки замкнутого циклу для чистої та конкурентоспроможної Європи” (New Circular Economy Action Plan “For a cleaner and more competitive Europe”), що був представлений 11 березня 2020 року у рамках реалізації положень Європейської Зеленої Угоди, передбачає “поступове розгортання політики щодо сталого продукту з діями на трьох основних блоках: дизайн продукту; розширення можливостей споживачів і громадських покупців; більша циклічність у виробничих процесах” [14]. “З метою гармонізації європейських методів розрахунку викидів парникових газів від біопалив, для відповідності положенням Директиви Європейського Парламенту та Ради 2009/28/ЄС від 23 квітня 2009 р. про заохочення до використання енергії, виробленої з відновлюваних джерел енергії та Директиви 2009/30/ЄС щодо якості палива було реалізовано проєкт BioGrace, версія 4d, у рамках якого розроблено національні інструменти розрахунку викидів парникових газів підприємствами у Німеччині, Нідерландах, Іспанії та Великобританії” [15; 16]. У 2021 р. прийнято Європейський Кліматичний Закон / European Climate Law (Європейська Комісія опублікувала Закон у

Офіційному Журналі 9 липня 2021 р., який вступив у дію з 29 липня 2021 р.), що є складовою реалізації Європейської Зеленої Угоди і направлений на регулювання заходів щодо досягнення цілі з нульового рівня викидів вуглекислого газу до 2050 р.

Загалом у Європейському Союзі розрізняють обов'язковий та добровільний вуглецеві ринки. У межах обов'язкового вуглецевого ринку діє "система торгівлі викидами Європейського Союзу (СТВ-ЄС) – це система "обмеження-та-торгівлі" викидами парникових газів, яка діє у 28 державах – членах ЄС і трьох державах – учасниках ЄАВТ (Ісландії, Ліхтенштейні та Норвегії) і встановлює обмеження сумарної кількості двоокису вуглецю (CO₂) та інших парникових газів, які викидаються електростанціями, промисловими установками та операторами повітряних суден. В рамках системи компанії, за потреби, можуть купувати і продавати квоти на викиди. Вони можуть використовувати також обмежену кількість міжнародних кредитів, генерованих проектами зі скорочення викидів парникових газів. Кожна квота дає її власнику право на емісію 1 тонни (т) CO₂ або, залежно від дозволеної діяльності, еквівалентну кількість закису азоту (N₂O) чи перфторвуглеців (PFC)" [17].

Натомість, пріоритетним напрямом є розбудова добровільних вуглецевих ринків, що свідчить про необхідність застосування стратегічного підходу до позиціонування підприємства на засадах низьковуглецевого розвитку. Зокрема, на рис. 1. представлено структуру формування низьковуглецевих ринків, що передбачає перехід до низьковуглецевого розвитку підприємства як стратегічного підходу до його позиціонування на ринку. Регуляторними інструментами досягнення цілей функціонування низьковуглецевих ринків є нормативно-правове забезпечення і стандарти, а також стратегії низьковуглецевого розвитку підприємств, що передбачають розробку низьковуглецевих проєктів. Головними учасниками такого ринку є виробники і споживачі низьковуглецевих товарів і послуг.

У свою чергу, вважаємо, що забезпечення низьковуглецевого розвитку підприємств передбачає взаємодію усіх учасників на ринку

у напрямі розробки, виробництва і споживання низьковуглецевих товарів і послуг. Зокрема, розбудова низьковуглецевих ринків включає реалізацію таких завдань:

- використання відновлюваних джерел енергії на усіх етапах життєвого циклу товарів і послуг;
- впровадження інноваційних технологій з поглинання вуглекислого газу у виробничі процеси;
- проведення верифікації та валідації готової низьковуглецевої продукції/наданих низьковуглецевих послуг.

Водночас, обмежений доступ до ресурсів або високі витрати на їхнє постачання для виробництва готової продукції зумовлює підприємства застосовувати стратегію швидкої моди. Змістом такої стратегії є виробництво продукції з дешевої сировини, з низькими витратами на виробничі технології або оплату праці персоналу, що, у свою чергу, визначає невисоку ціну на готову продукцію, з одного боку, короткий життєвий цикл готової продукції, з іншого боку. Наприклад, застосування стратегії швидкої моди у текстильній промисловості супроводжується такими наслідками як: "з 80 мільярдів предметів одягу, що виробляються щороку, 86 відсотків потрапляє на смітник" [18]. Як наслідок, використання такої стратегії зумовлює збільшення вуглецевого сліду підприємств.

За таких умов, для утвердження позиціонування на ринку новим завданням для підприємств є врахування тренду усвідомленого споживання, з'ясування його особливостей, що напряму впливає на формування попиту. На рис. 2 побудовано ланцюг формування усвідомленого споживання, що впливає на розробку стратегії низьковуглецевого розвитку підприємства. Зокрема плацдармом такого ланцюга є формування спільних цінностей між споживачами і підприємствами, що полягають у виробництві і споживанні екологічно дружніх та кліматично-нейтральних продуктів і послуг. Формування таких цінностей здійснюється через впровадження екологічної та кліматичної освіти, що сприяє формуванню екологічної та кліматичної свідомості.

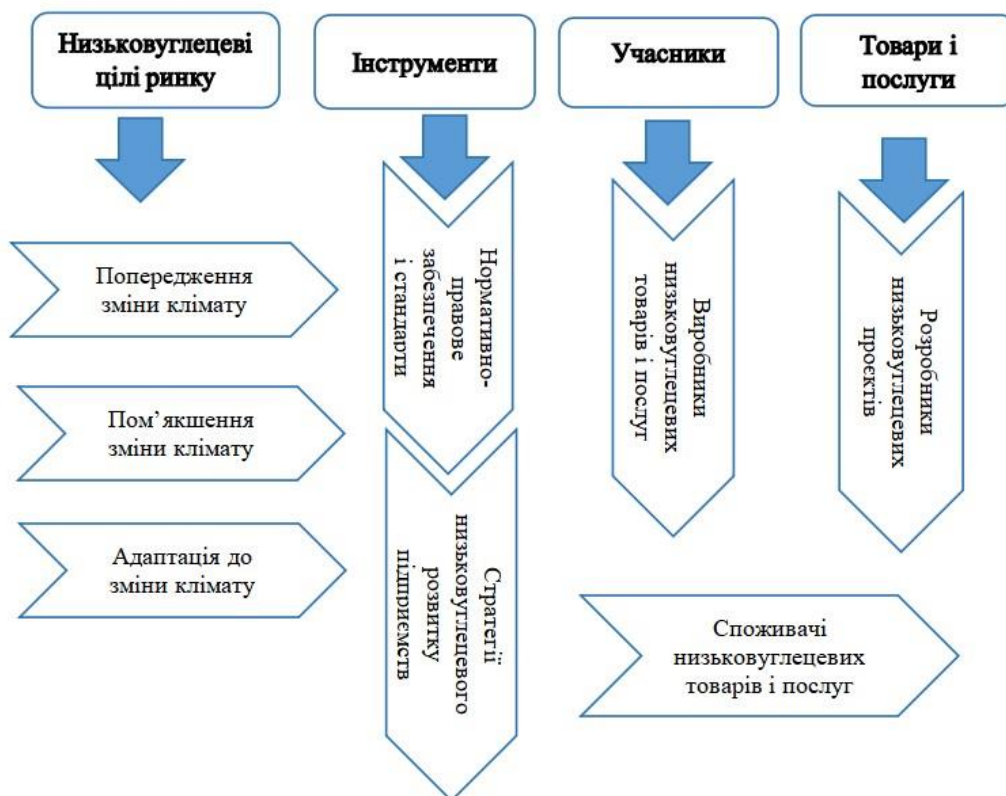

Рис. 1. Складові низьковуглецевих ринків на засадах низьковуглецевого розвитку підприємств

Джерело: авторська розробка.

Рис. 2. Ланцюг формування усвідомленого споживання

Джерело: авторська розробка.

Висновки та перспективи подальших розвідок

Реалізація низьковуглецевих цілей є невід'ємною складовою утвердження позиціонування підприємства на ринку. Перехід до низьковуглецевого розвитку підприємства вимагає ретельного аналізу

внутрішнього і зовнішнього середовища, а також рішучих дій з попередження зміни клімату. Водночас, з маркетингового підходу низьковуглецеве позиціонування на ринку полягає в унікальній товарній пропозиції, що дозволяє сформувати нову нішу на ринку.

Відповідно закладається основа для впровадження на підприємстві стратегії ринкової ніші, що направлена на підвищення рентабельності продукції, впровадження інноваційних рішень у бізнес-процеси.

На цьому шляху здійснюється процес формування добровільних вуглецевих ринків. Зокрема, структура формування низьковуглецевих ринків, передбачає перехід до низьковуглецевого розвитку підприємства як стратегічного підходу до його позиціонування на ринку та включає регуляторні інструментами (нормативно-правове забезпечення і стандарти, стратегії низьковуглецевого розвитку підприємств) як базису для розробки низьковуглецевих проєктів. Водночас, забезпечення низьковуглецевого розвитку підприємств передбачає взаємодію усіх учасників на ринку

у напрямі розробки, виробництва і споживання низьковуглецевих товарів і послуг. Для утвердження позиціонування на ринку новим завданням для підприємств є врахування тренду усвідомленого споживання, з'ясування його особливостей, що напряму впливає на формування попиту.

Загалом формування низьковуглецевих ринків супроводжується зміною корпоративної свідомості, побудовою нових бізнес-моделей через врахування наслідків зміни клімату. Викликом для підприємств є трансформація системи стратегічного управління на засадах низьковуглецевого розвитку. Це, у свою чергу, зумовлює перспективу подальших наукових досліджень щодо визначення складових переходу підприємства до низьковуглецевого розвитку.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Arefieva O., Piletska S., Arefiev S., Kwilinski, A. Motivational management of enterprise innovation development in the context of limited resources and environmental influences. *E3S Web of Conferences*. 2024. Vol. 477, 00012. DOI: <https://doi.org/10.1051/e3sconf/202447700012>
2. Borysiak O., Mucha-Kuś K., Brych V., Kinelski G. *Toward the Climate-Neutral Management of Innovation and Energy Security in Smart World: monograph*. Berlin, Germany: Logos Verlag Berlin GmbH. 2022. 172 p.
3. Kozhushko L., Brych V., Borysiak O., Rokochynskiy A., Frolenkova N. Assessing the climate-neutral investment projects in the context of environmental protection and energy security. *Journal of European Economy*. 2023. Vol. 22. №1. P. 111-126. DOI: <https://doi.org/10.35774/jee2023.01.111>.
4. Shevchenko T., Danko Yu. Consumer Behaviors in the Circular Economy with Special Focus on E-products. *Development in E-waste Management*: CRC Press. 2023. P. 223-242. URL: <https://www.taylorfrancis.com/chapters/edit/10.1201/9781003301899-17/consumer-behaviors-circular-economy-special-focus-products-tetiana-shevchenko-yuriy-danko>
5. Kwilinski A., Dobrovolska O., Wołowiec T., Cwynar W., Didenko I., Artyukhov A., Dluhopolskyi O. Carbon Dioxide, Nitrous Oxide, and Methane: What Types of Greenhouse Gases Are Most Affected by Green Investments and Renewable Energy Development? *Energies*. 2024. Vol. 17, 804. DOI: <https://doi.org/10.3390/en17040804>
6. Kwilinski A., Lyulyov O., Pimonenko T. Reducing transport sector CO₂ emissions patterns: environmental technologies and renewable energy. *Journal of Open Innovation: Technology, Market, and Complexity*. 2024. Vol. 11. Issue 1. DOI: <https://doi.org/10.1016/j.joitmc.2024.100217>
7. Іванов С. В., Ватченко О. Б., Свистун К. О., Ватченко Б. С., Разумова Г. В. Декаплінг-аналіз економіки України щодо її сталого розвитку. *Наука та інновації*. 2020. Т. 16. № 3. С. 3-14, URL: <http://dspace.nbuv.gov.ua/handle/123456789/184843>.
8. Сотник І. М., Кулик Л. А. Декаплінг-аналіз як інструмент досягнення сталого розвитку України. *Сталий розвиток – XXI століття: управління, технології, моделі*: колективна монографія / за заг. ред. М. Ф. Аверкіна та ін. Черкаси, 2014. С. 87–99.
9. Melnyk O., Vaskina I. Climate perspectives for post-war Ukraine. *UA Analytica*. 2022. Issue 3(29). P. 8-16. DOI: <https://doi.org/10.2478/rtulect-2021-0014>
10. Проєкт Плану відновлення України. Національна рада з відновлення. Липень 2022 р. 40 с. URL: <https://ua.urb-international.com/plan-vidnovlennya-ukrayini>
11. Стратегія низьковуглецевого розвитку України до 2050 року. К., 2018. 79 с. URL: <https://mepr.gov.ua/diyalnist/napryamky/zmina-klimatu/pom-yakshennya-zminy-klimatu/strategiya-nyzkovugletseвого-rozvytku-ukrayiny-do-2050-roku/>

12. Проект розпорядження Кабінету Міністрів України "Про схвалення плану заходів з реалізації Оновленого Національно визначеного внеску України до Паризької угоди на період до 2030 року". URL: <https://mepr.gov.ua/povidomlennya-pro-oprylyudnennya-dooopratovanogo-proyektu-rozporjadzhennya-kabinetu-ministriv-ukrayiny-pro-shvalennya-planu-zahodiv-z-realizatsiyi-onovlenogo-natsionalno-vyznachenogo-vnesku-ukrayiny/d/>
13. Огляд політики у рамках стратегії European Green Deal. Пакет законодавчих ініціатив "Fit for 55". Січень 2022 року. URL: <https://assets.kpmg.com/content/dam/kpmg/ua/pdf/2022/02/Green-Deal-Policy.pdf>
14. New Circular Economy Action Plan "For a cleaner and more competitive Europe". URL: https://environment.ec.europa.eu/strategy/circular-economy-action-plan_en
15. Звіт про надання консультаційної підтримки в рамках проекту для Держенергоефективності щодо впровадження положень Директиви 2009/28/ЕС, а саме методики розрахунку скорочень викидів парникових газів в результаті використання біопалива та біопаливних рідин. Проект USAID "Муниципальная энергетична реформа в Україні" (MEP). URL: https://saee.gov.ua/sites/default/files/USAID_SAEЕ_REPORT.pdf.
16. BioGrace Project. URL: <https://www.biograce.net/home>.
17. Звіт про міжнародні добровільні та обов'язкові вуглецеві ринки з особливим акцентом на механізми, які застосовуються у випадку низьковуглецевого сільського господарства та потенційні можливості для українських розробників. URL: <https://www.undp.org/uk/ukraine/publications/zvit-pro-mizhnarodni-dobrovilni-ta-obovyazkovi-vuhletsevi-rynky-z-osoblyvym-aktsentom-na-mekhanizmy-yaki-zastosovuyutsya-u>.
18. Усвідомлене споживання: Добросовісне екологічне споживання. URL: <https://www.ovb.ua/blog/statija/usvidomlene-spozhyvannja-dobrosovisne-ekologichne-spozhyvannja.html>.

REFERENCES

1. Arefieva, O., Piletska, S., Arefiev, S., Kwilinski, A. (2024). Motivational management of enterprise innovation development in the context of limited resources and environmental influences. *E3S Web of Conferences*. Vol. 477, 00012. DOI: <https://doi.org/10.1051/e3sconf/202447700012> [in English].
2. Borysiak, O., Mucha-Kuś, K., Brych, V., Kinelski, G. (2022). *Toward the Climate-Neutral Management of Innovation and Energy Security in Smart World*. Berlin, Germany: Logos Verlag Berlin GmbH [in English].
3. Kozhushko, L., Brych, V., Borysiak, O., Rokochynskiy, A., Frolenkova, N. (2023). Assessing the climate-neutral investment projects in the context of environmental protection and energy security. *Journal of European Economy*. Vol. 22. №1. P. 111-126. DOI: <https://doi.org/10.35774/jee2023.01.111> [in English].
4. Shevchenko, T., Danko, Yu. (2023). Consumer Behaviors in the Circular Economy with Special Focus on E-products. *Development in E-waste Management*: CRC Press. 2023. P. 223-242. URL: <https://www.taylorfrancis.com/chapters/edit/10.1201/9781003301899-17/consumer-behaviors-circular-economy-special-focus-products-tetiana-shevchenko-yuriy-danko> [in English].
5. Kwilinski, A., Dobrovolska, O., Wołowiec, T., Cwynar, W., Didenko, I., Artyukhov, A., Dluhopolskyi, O. (2024). Carbon Dioxide, Nitrous Oxide, and Methane: What Types of Greenhouse Gases Are Most Affected by Green Investments and Renewable Energy Development? *Energies*. Vol. 17, 804. DOI: <https://doi.org/10.3390/en17040804> [in English].
6. Kwilinski, A., Lyulyov, O., Pimonenko, T. (2024). Reducing transport sector CO₂ emissions patterns: environmental technologies and renewable energy. *Journal of Open Innovation: Technology, Market, and Complexity*. Vol. 11. Issue 1. DOI: <https://doi.org/10.1016/j.joitmc.2024.100217C> [in English].
7. Ivanov, S. V., Vatchenko, O. B., Svystun, K. O., Vatchenko, B. S., Razumova, G. V. (2020). Decoupling analysis of the economy of Ukraine in relation to its sustainable development. *Science and innovation*. Vol. 16, No. 3. P. 3-14. URL: <http://dspace.nbu.gov.ua/handle/123456789/184843> [in Ukrainian].
8. Sotnyk, I. M., Kulyk, L. A. (2014). Decoupling analysis as a tool for achieving sustainable development of Ukraine. *Sustainable development – the 21st century: management, technologies, models: a collective monograph / by General. ed. M. F. Averkina and others*. Cherkasy. P. 87–99 [in Ukrainian].

9. Melnyk, O., Vaskina, I. (2022). Climate perspectives for post-war Ukraine. *UA Analytica*. Issue 3(29). P. 8-16. DOI: <https://doi.org/10.2478/rtuct-2021-0014> [in English].
10. Project of the Recovery Plan of Ukraine. National Recovery Council. July 2022. 40 p. URL: <https://ua.unc-international.com/plan-vidnovlennya-ukrayini> [in Ukrainian].
11. Low-carbon development strategy of Ukraine until 2050. URL: <https://mepr.gov.ua/diyalnist/napryamky/zmina-klimatu/pom-yakshennya-zminy-klimatu/strategiya-nyzkovugletsevogo-rozvytku-ukrayiny-do-2050-roku/> [in Ukrainian].
12. Draft order of the Cabinet of Ministers of Ukraine "On the approval of the plan of measures for the implementation of the Updated Nationally Determined Contribution of Ukraine to the Paris Agreement for the period until 2030". URL: <https://mepr.gov.ua/povidomlennya-pro-oprylyudnennya-doopratsovanogo-proyektu-rozporjadzhennya-kabinetu-ministriv-ukrayiny-pro-shvalennya-planu-zahodiv-z-realizatsiyi-onovlenogo-natsionalno-vyznachenogo-vnesku-ukrayiny-d/> [in Ukrainian].
13. Policy overview of the European Green Deal strategy. Package of legislative initiatives "Fit for 55". January 2022. URL: <https://assets.kpmg.com/content/dam/kpmg/ua/pdf/2022/02/Green-Deal-Policy.pdf> [in Ukrainian].
14. New Circular Economy Action Plan "For a cleaner and more competitive Europe". URL: https://environment.ec.europa.eu/strategy/circular-economy-action-plan_en [in English].
15. Report on the provision of consulting support within the framework of the project for the State Energy Efficiency Agency regarding the implementation of the provisions of Directive 2009/28/EC, namely the methodology for calculating reductions in greenhouse gas emissions as a result of the use of biofuels and biofuel liquids. USAID Project "Municipal Energy Reform in Ukraine" (MER). URL: https://sae.gov.ua/sites/default/files/USAID_SAEE_REPORT.pdf [in Ukrainian].
16. BioGrace Project. URL: <https://www.biograce.net/home> [in English].
17. Report on international voluntary and mandatory carbon markets with a special focus on the mechanisms used in the case of low-carbon agriculture and potential opportunities for Ukrainian developers. URL: <https://www.undp.org/uk/ukraine/publications/zvit-pro-mizhnarodni-dobrovilni-ta-obovyazkovi-vuhletsevi-rynky-z-osoblyvym-aktsentom-na-mekhanizmy-yaki-zastosovuyutsya-u> [in Ukrainian].
18. Conscious consumption: Conscientious ecological consumption. URL: <https://www.ovb.ua/blog/statija/usvidomlene-spozhyvannja-dobrosovisne-ekologichne-spozhyvannja.html> [in Ukrainian].

Dmytro Vovchuk, PhD Student, Department of International Tourism and Hotel Business, West Ukrainian National University, Ukraine

LOW-CARBON DEVELOPMENT AS A STRATEGIC APPROACH TO POSITIONING AN ENTERPRISE IN THE MARKET

Abstract

Introduction. The application of measures to prevent climate change leads to the formation of new vectors of strategic development of enterprises. The integration of carbon neutrality into the enterprise's strategic management system is a topical issue.

Purpose. The article is devoted to the study of a strategic approach to positioning an enterprise in the market in the context of its low-carbon development.

Method (methodology). The following methods were used to conduct the study: analysis and synthesis to consider regulatory measures for the transition to carbon neutrality in Ukraine and the European Union; deduction and induction to identify market mechanisms for reducing greenhouse gas emissions; epistemological approach to determine the structure of low-carbon markets; method of dialectical cognition to build a chain of conscious consumption.

Results. The article examines regulatory measures for the transition to carbon neutrality in Ukraine and the European Union. The market mechanisms for reducing greenhouse gas emissions are identified. The necessity of applying a strategic approach to the positioning of an enterprise on the basis of low-carbon development in the context of developing voluntary carbon markets is established. The structure of formation of low-carbon markets is presented, which provides for the transition to low-carbon development of enterprise as a strategic approach to its positioning in the market. It is determined that ensuring the low-carbon development of enterprises involves the interaction of all market participants in the development, production and consumption of low-carbon goods and services. A chain of formation of conscious consumption is built, the springboard of which is the formation of common values between consumers and enterprises, consisting in the production and consumption of environmentally friendly and carbon-neutral products and services. Prospects for the study are to identify the components of the enterprise's transition to low-carbon development.

Keywords: low-carbon development strategy; low-carbon economy; climate change; sustainable development; decarbonisation of enterprises; carbon neutrality; low-carbon technologies.

Cite as: Vovchuk, D. (2023). Low-carbon development as a strategic approach to positioning an enterprise in the market. *Economic analysis*, 33 (4), 245-252. DOI: <https://doi.org/10.35774/econa2023.04.245>